

שבת
שלום!

ביתנו החדש

ארגון לשלום בית וחנוך ילדים, בראשות הרה"ג אבנר קוזאס שליט"א

ביחד

הסנדק

ברית המילה, היא אירוע מאד משמח. זוהי הפעולה שמכניסה את התינוק לחיק היהדות, להיות חלק מעם ישראל. הסנדק הוא האיש שמכבדים אותו לשבת על הכסא ולהחזיק את התינוק בזמן המילה, ואחרי המילה נותנים שם לרך הנוולד. ואם על שם התינוק ישנן מלחמות, אז על הסנדקאות על אחת כמה וכמה.

מהי הסנדקאות, ומהי מעלתה?

מובא בזוהר: בפסוק אחד כתוב: "וּבֶן שְׁמֹנֶת יָמִים יְמֹל לְכֶם כָּל זָכָר" ובפסוק אחר כתוב: "וַיְמִיּוּם הַשְּׁמִינִי וְהִלָּאָה יִרְצָה לְקַרְבֵּן". והזוהר משווה בין המילה "שְׁמֹנֶת" שכתובה בענין ברית המילה, ובין המילה "הַשְּׁמִינִי" שכתובה בענין הקרבנות.

מובן מהדברים שהנימוול דומה לקורבן. ואם התינוק דומה לקורבן אז הסנדק דומה למזבח כפרה. כדי שהסנדק יהיה דומה למזבח צריך שיתכפר לו כל עוונותיו. לכן, במעמד הברית הוא זוכה לכפרת עוונות כמו ביום הכיפורים.

אחרי שהבנו את מעלת הסנדקאות, מובן למה ההורים רוצים להיות סנדק. ובאמת, בענין זה מצאנו מנהגים שונים. יש עדות שנוהגים לכבד בן הראשון את הסבא מצד האבא, ובבן השני את הסבא מצד האמא, ובבן השלישי אבי הבן יהיה הסנדק או שיכבד רב גדול או אדם חשוב, ויש עדות שנהגו אחרת.

כאן המקום לפנות שוב אל ההורים היקרים, ולומר להם - כל מה שהצענו הוא מצד הסדר הטוב. אבל אם ההורים לא עשו כסדר הזה או דילגו, או הזמינו רב גדול שיהיה סנדק, אסור לכעוס עליהם או להיעלב מהם, או חס ושלום להחרים את האירוע.

עצם זה שהזוג שמח בהולדת התינוק, זו המתנה הכי גדולה לסבא ולסבתא. ועל הסבא והסבתא לשמוח בעיקר בגלל שיש המשכיות למשפחה.

ואדרבה, הוויתור, אי ההקפדה וההבלגה הם המצוה היותר גדולה, וּבְשָׂמִים נחשב כאילו היית סנדק. כדרך שאמרו חז"ל: 'חשב אדם לעשות מצוה ונאנס ולא עשאה, מעלה עליו הכתוב כאילו עשאה'.

פרשת השבוע

הקרבת קורבן

"אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם קֶרְבָן לַיהוָה מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבֶּקֶר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קֶרְבָנְכֶם."

מהו ענין הקורבן? כתבו הראשונים שהמילה "קורבן" מלשון קרבה. לאחר שהאדם חטא הוא התרחק מהבורא וצריך להתקרב חזרה. וכדי להראות קירבה למישהו צריך להקריב משהו. אם אנו נותנים מתנה יקרה לאדם חשוב זה מראה עד כמה אנו מקורבים אליו, וככל שתגדל המתנה כך תגדל הקירבה. כאשר אנו לוקחים כבש או פר להקרבה שוחטים ושורפים על גבי המזבח אנו מראים לבורא שאנו מוכנים לשרוף את ממוננו עבורו. אבל, גם להקרבה יש גבול. אמר הקב"ה: "... מִן הַבְּהֵמָה מִן הַבֶּקֶר וּמִן הַצֹּאן תִּקְרִיבוּ אֶת קֶרְבָנְכֶם". כלומר את זה ותו לא.

אומות העולם הרחיקו לכת וקבעו כי כדי להתבטל כלפי העבודה זרה שלהם היו מקריבים אפילו את בניהם למולך. את העיוות הזה היהדות והתורה דחו כיון שכל מטרת בריאת האדם בעולם היא להיות ולעשות רצון הבורא ולא להיהרג על זה. חיי אדם הם ערך עליון יותר מהקרבת הקורבן.

ואם נשאל הרי בעקידת יצחק נאמר: "וַיְהִי אַחֲרֵי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם... וַיֹּאמֶר קַח נָא אֶת בְּנֶךְ... וְהַעֲלֵהוּ שָׁם לְעֹלָה...". לכאורה יש כאן ציווי על הקרבת אדם! כבר הקדים הפסוק ואמר "וְהָאֱלֹהִים נִסָּה אֶת אַבְרָהָם" הכל היה בגדר של נסיון בלבד. והראיה שבעקידה עצמה אמר מלאך ה' אל אברהם: "אַל תִּשְׁלַח יָדְךָ אֶל הַנֶּעַר וְאַל תַּעַשׂ לוֹ מְאוּמָה".

מצד שני אפשר לשאול - מה אשם הכבש הזה שנעשה קורבן במקום האדם שחטא? לכן נאמר בפסוק - "אָדָם כִּי יִקְרִיב מִכֶּם" מהפירוש המילה "מכם"? שבשעה שמוקרב הקורבן יחשוב החוטא שהוא היה צריך להיות במקומו של אותו כבש ומה שעשו בכבש הוא היה צריך לעבור ומזה יתעורר לתשובה.

עוד יש לומר שהבהמה הבקר והצאן רומזים על דחפים שונים אצלנו שאותם צריך להקריב ולבטל. כל אדם יש בו מן הבהמיות. כלומר, מידות ודחפים בהמיים שאותם צריך לרסן להגביל ולכוון. לכן אדם שמתקן את מידותיו ומרסן את יצריו הרי הוא זבח את רצונו לפני הבורא שצווה על תיקון המידות. וכן אומר הפסוק: "זבחי אלוקים, רוח נשברה לב נשבר ונדכא אלוקים לא תבזה", וכתבו המפרשים, זבחי אלוקים - את מה ה' רוצה שנזבח? רוח נשברה, לשבר את ברוח והיצרים והדחפים, לעדן אותם ולכוון אותם למקום טוב יותר לטוב לנו כל הימים.

בברכת שבת שלום - אבנר קוזאס

בדיחה

אברך ניגש אל רעייתו, בעיצומם של עבודות הניקיון לפסח.
"כיצד אוכל לעזור בהכנות?" שואל האברך "תלמד בכולל וזו תהיה העזרה הכי גדולה" עונה לו רעייתו. כעבור שעתיים חוזר האברך השקדן הביתה. "מה קרה כבר חזרת?" שואלת רעייתו "כן" עונה האברך. "כמה אני כבר יכול לעזור לך...!"

"על ידי אמונת חכמים נזדכך המוח וזוכה לשכל ברור"
(רבי נחמן מברסלב)

פתגם השבוע

ספרות ומדיה - תכנים שליליים

הבה ונלמד על אלו דברים צריכים לשים גוש, וכיצד לסנן את הספרים הלא ראויים, ואולי גם למצוא להם תחליפים טובים. כולנו מכירים את הסיפור כיפה אדומה, מאז שהיינו ילדים. הוא מענין ומותח, ומסתיים בסוף טוב.

בואו ונברר כמה אלמנטים חיוביים יש בסיפור, וכמה שליליים. היתה ילדה ושמה 'כיפה אדומה'. לכיפה אדומה היתה סבתא שגרה ביער. מפעם לפעם אמא היתה ממלאת סלסלה במצרכים, ושולחת אותה לסבתא עם כיפה אדומה. כיפה אדומה היתה צועדת ביער בדרכה לבית של סבתא. ביער היה זאב רע ואכזר שהיה עוקב אחרי כיפה אדומה. יום אחד הוא החליט לטרוף את סבתא וכיפה אדומה. לפני שכיפה אדומה הגיעה לבית של סבתא, הזאב התנפל על סבתא ובלע אותה. הוא נכנס למיטה במקומה חבש את המצנפת והמשקפיים של סבתא והרים את השמיכה עד הצוואר, וחיכה לבואה של כיפה אדומה. כיפה אדומה הגיעה וכנסה, וראתה שסבתא מאד מוזרה. כיפה אדומה שאלה את סבתא: סבתא סבתא, למה יש לך עיניים גדולות כל כך? כדי לראות אותך, אמר הזאב בקולה של סבתא... מדוע אזניך ארוכות כל כך? - כדי שאוכל לשמוע אותך.

אבל סבתא, מדוע שנייך חדות כל כך? - כדי לטרוף אותך. הזאב קפץ לעברה של כיפה אדומה וטרף אותה ונרדם. כמה דקות אחר כך נכנס הצייד לבקר את סבתא. הוא ראה את הזאב ישן עם בטן נפוחה, והבין מה קרה. הוא ירה בזאב, ופתח את בטנו, ושחרר את סבתא וכיפה אדומה, ושלושתם שמחו ביחד.

ראשית, נבדוק מהם המסרים החיוביים שיש בסיפור הזה, ואחר כך מהם המסרים השליליים. המסרים החיוביים: א. הילדה שומעת בקול אמא. ב. יש כאן גמילות חסד עם סבתא. ג. לא ללכת דרך מקומות מסוכנים. המסרים השליליים: הסיפור דמיוני או מציאותי? - דמיוני. בסיפור יש פעמים אמירת שקר - אזניים, עיניים. בסיפור יש פעמים שפיכות דמים. הסיפור מעורר בילד חרדות ופחדים. לאחר סיום הסיפור הילד לא נשאר רגוע.

מביקורת קצרה זו עולה לפנינו התוצאה הבאה, בסיפור יש 35% אלמנטים חיוביים ו 65% אלמנטים שליליים. לכולנו ברור שאם היו מונחים לפנינו מים מורעלים במינון כזה, אף הורה בעולם לא היה נותר לילד שלו לשתות אותם. אז למה ומדוע כשמינון כזה עובר דרך סיפור זה לא אכפת לנו? הוא אשר אמרנו, תכנים שנכנסים לילדים שלנו דרך האוזניים והעיניים, כמעט ולא מטרידים אותנו. אמרנו שאם יש מים נקיים ומסוננים, בוודאי שלא נזדקק לכוס עם הרעל. ישנם סיפורים מעניינים, הרבה יותר רגועים, וגם אותם נבחן ברמת הביקורת הזאת.

סיפור לשבת

הרב יואל סירקיש זצ"ל הידוע בכינוי ה"ח

לרבנו יואל היה תלמיד, עשיר ובעל צדקה, והיה מדריך בהלכות תנינת הצדקה, והיו כל מעשי צדקותיו הן בגופו והן בממונו נעשים על פי רבו. יום אחד בא אדם לפני הגאון וסיפר: "מזה עשרות שנים חוכר אני את בית המזיגה מאדון הכפר ומתפרנס בכבוד, ועתה בא יהודי להשיג את גבולי ומפציר בפרץ יום-יום, ומבטיחו להעלות את דמי החכירה, ואני אנה אני בא!". ענה הרב: "לך לפלוני הגביר, ובקשו בשמי גמילות חסד בגופו, גדול כבודו בעיני הפרץ ולבטח יאות לבקשתו שלא לנשל אותך ממקומך". מיד שם המוזג פעמיו לבית הגביר, וביקשו בשם הרב שיושיעו מצרתו. שמע העשיר והבטיח לעשות מבוקשו. אך המוזג לא הסתפק בהבטחה והפציר בו שימהר לשוחח עם הפרץ. או אז התנצל העשיר ואמר: "לא אוכל למלא מבוקשך כעת, כי עלי לצאת עוד מעט ליריד הגדול בליפציג הנערך אחת לשנה. זמנו עובר, ואם לא אשתתף בו אפסיד הון רב!!"

חשכו עיניו של המוזג, וקרא: "אם כך, אנה אני בא! משיג הגבול מגיע לפרץ מדי יום ומרבה עליו דברים, היום או מחר יטה את לבבו, ואז לא נוכל לעשות דבר!". החל הגביר לחזק את לבו באמונה וביטחון: "הרי הובטחנו שאין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ולא תועיל אף תחבולה לפגוע בפרנסתו הקצובה. התחזק בטרוס אכנס לפרץ, מבטיח לך כי בשובי מן היריד לא אסור לביתי בטרם אכנס לפרץ, ובעזרת ה' אהיה שליח נאמן לטובתך!". מששמע כך המוזג, נתרצה, שב לביתו וסיפר לאשתו על הבטחת העשיר שהפיחה תקווה בלבבו. אבל האישה לא מצאה ניחומים בדבריו, ופרצה בבכי מר והאשימתו שהוא, ורק הוא, אשם בכל מה שקרה. אילו אחר היה בא אל העשיר, לא היה מקבל את הדחייה, ולא היה מסתפק בתגמי ביטחון. וכך עברו עליהם ימי בכי ומריבה, קדרות ועצב. אך יום רדף יום, ויריד לייפציג ננעל. העשיר קיים הבטחתו ובדרכו לביתו סר למעונו של הפרץ, שוחח עימו, ואכן דבריו עשו פירות. הפרץ קרא למוזג וחיפש עימו את החוזה לעשר שנים נוספות. שנים חלפו, והעשיר נפטר לבית עולמו. כבוד גדול עשו לו במותו, וספדוהו כהלכה כיאה לגביר רב חסד ובעל צדקה.

כעבור ימים מספר בא בחלום אל רבו, בעל ר' יואל ואמר: "באתי, מורי ורבי, לספר לך איך קיבלו את פניי במרום, למען תפרסם את הדברים: בבואי, מצאתי כמה נשמות מחכות לדין, ביניהן שתיים שהכרתים בעולם התחתון, שני קצבים שפשעו במלאכתם והאכילו טריפות לעם השם. האחד בא להתחרט ומת רשע. הקצב הרשע בא על תיקון תשובה, והשני לא התחרט ומת רשע. הקצב הרשע בא על עונשו והשליכוהו למעמקי שאול. ואילו את הקצב בעל התשובה הובילו מלאכי רחמים להיכל בעלי תשובה בתופים ובמחולות כאשר למראשותיו כתר המאיר באור יקרות ועליו חקוקות המילים: "צדיק גמור".

לאחר מכן נקראתי להתייצב לפני פמליה של מעלה. רעדתי כולי מפחד, אבל כל מעשי הצדקה והמצוות שקיימתי והתורה שלמדתי, כולם באו והעידו לזכותי ויצאתי זכאי בדיני, ומלאכי שלום קדמוני והוליכוני בקול שירה להיכל בגן עדן. השערים נפתחו לפני, וניחוהו גן העדן פרץ בעדס, קורת רוח כזו, שאין דוגמתה בעולם התחתון! ביקשתי להתקדם ולהיכנס בשערי האורה- והנה מלאך בא וחסם את הכניסה!

שאלתיו: "מי אתה ומה עשיתי לך שאתה סוגר את הדלת בפניי?" וענה: "אני המלאך שנברא ממצוות גמילות חסד שעשית עם המוזג, כששכנעת את הפרץ להאריך את חכירתו בעשר שנים!". תמהתי: "אם מלאך של מצווה מדוע תעמוד לי לשטן? הזה שכרי על כך שבטרם שבתי לביתי סרתי אל הפרץ והצלתי משפחה מישראל?"

והמלאך ענה: "אמת שעשית לו טובה עצומה, ושכרה ממתין בגן העדן. אבל אינך יודע כמה דמעות נשפכו בגללך בטרם באה הישועה, בעוד אתה שוהה ביריד. דע לך, שדבר אינו נאבד, וכל דמעה תובעת עונש, כל התמהמהות תובעת גמול!". הצטדקתי ואמרתי כי לא בזדון עשיתי, אלא כדי להציל את כספי, שהרי לא ניתן לדחות את ימי היריד. אבל דבר לא הועיל, המלאך חסם את הכניסה לגן העדן, וישבתי שם כמספר הימים, השעות והרגעים אשר שהיתי ביריד. ריח גן העדן עילף את נפשי, ואין לשער את צערי בכל רגע ורגע בו כלתה נפשי להגיע למקום מנוחתי אשר מנגד אראהו ושמה לא אבוא עד כלות המועד". כינס בעל הבית-חדש את בני עדתו, וסח לפניהם את הדברים לאמור: "הביטו וראו עד כמה יש להיות זריזים לדבר מצווה, לחוש ולא להתמהמה לעשותה".

(עין חמד)

הגדה של פסח

הדש! הדש! הדש!

הגדת 'אבות לבנים' מאת הרב אבנר קוואס שליט"א

עם הדרכה להורים להפעלת הילדים כדי להפוך את ליל הסדר למרתק

ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות | בטל': 02-5370271